

GODIŠNJI IZVJEŠTAJ 2020

CENTAR ZA IZGRADNU MIRA

Sadržaj

Utjecaj pandemije COVID-19 na rad nevladinih organizacija i aktivnosti Centra za izgradnju mira u Bosni i Hercegovini	2
Društvena transformacija i pomirenje	3
Sjećanje i historija kao osnovna za društveno pomirenja u Bosni i Hercegovini	13
Uključenost zajednica u smanjenje rodnih stereotipa i eliminacija nasilja nad ženama i djevojčicama	16
Youth Regroup! Youth for Youth in Krajina	18
Upgrade for Peace	20
Mirovna farma/Bašča Mogućnosti	22
Volonterski Klub	25
Partnerstva, Saradnja i Umrežavanja	27

UTICAJ PANDEMIJE COVID-19 NA RAD NEVLADINIH ORGANIZACIJA I AKTIVNOSTI CENTRA ZA IZGRADNJU MIRA U BOSNI I HERCEGOVINI

Zbog situacije u vezi s pandemijom COVID-19, Bosna i Hercegovina se, kao i druge zemlje, bori s ekonomskom krizom koja je rezultat mjera koje je vlada poduzela za ublažavanje rizika od zaraze i širenja koronavirusa. Tokom „lockdown-a“ (u prevodu zaključavanje) koji je nastupio u martu zatvorene su škole, tržni centri, trgovine prehrambenih proizvoda, gastronomski objekti, preduzeća, što je rezultiralo time da su mnogi zaposlenici ostali bez posla. Razdoblje izolacije od 45 dana destruktivno je utjecalo na privatni i javni sektor.

Osim ekonomskih posljedica, građani Bosne i Hercegovine suočeni su i s psihološkim traumama pod utjecajem krizne situacije. Socijalna distanca, prevladavajuća neizvjesnost i strah uzrokovali su porast anksioznosti, depresije, PTSP-a i nasilja u porodici.

Kako bi ublažila ove posljedice, naša je zemlja dobila visok iznos sredstava. Nažalost, većina sredstava usmjereni je prema međunarodnim nevladinim organizacijama ili općinama. Federacija BiH donijela je Zakon o naknadi dijela plaće zbog situacije pandemije, u koju nisu uključene organizacije, iako su one donijele i donose značajna sredstva iz inozemstva, koja potom ostaju u BiH. Čini se, međutim, da to država ne prepozna. Lokalne nevladine organizacije, posebno one neprofitne, u ovom razdoblju bore s financijskim gubicima jer ovise o donacijama i vanjskim sredstvima. Zaključavanje je prisililo većinu dugogodišnjih nevladinih organizacija da zaustave ili odgodi svoj rad. Mnogi od njih prisiljeni su otpuštati radnike jer su sredstva od strane donatora zamrznuta ili odbijena. Organizacije civilnog društva suočene su s velikim pritiskom jer svi još uvijek želimo raditi za dobrobiti zajednice.

Unatoč tome, lokalne nevladine organizacije nisu prestale s aktivnostima koje ciljaju ranjive skupine u ovoj pandemiji. Volonteri su radili prekovremeno kako bi pružili pomoć i podršku djeci koja nemaju opremu za online školu, porodicama koje se bore sa siromaštvom, nemoćnim starijim osobama ograničenim restrikcijom kretanja itd.

Kao i druge nevladine organizacije, Centar za izgradnju mira od početka radi na tim problemima. Kroz dugogodišnje iskustvo rada s traumatiziranim ljudima prepostavili smo da će ove okolnosti biti okidač i retrumatizirati građane Bosne i Hercegovine koji su doživjeli rat. Kako bismo ublažili ove rizike, nudili smo i još uvijek nudimo psihosocijalnu podršku, kranio-sakralnu terapiju i IBC koučing članovima zajednice koji su preopterećeni ovom situacijom. Pridružili smo se organizaciji Crvenog križa kako bismo ih podržali u distribuciji hrane i lijekova za starije osobe, distribuciji maski za lice itd. Također, budući da su škole bile zatvorene, obrazovanje se preusmjerilo na online svijet. Bili smo svjesni da će ova promjena biti stresna za mnoge porodice sa nižim socijalno-ekonomskim statusom. Ubrzo smo kontaktirali lokalne škole kako bismo im pružili našu podršku i pridružili se inicijativi „Dajte opremu za online školu“. Centar za izgradnju mira na dobrovoljnoj osnovi radio je na prikupljanju pametnih telefona, tableta, računala i dijelio ih učenicima u lokalnoj zajednici usko sarađujući sa osobljem osnovnih škola. Trideset šest učenika dobilo je potrebnu opremu i uspješno pratilo online školu od svojih domova.

Kako bi ublažio rizike siromaštva, Centar za izgradnju mira pozvao je lokalnu zajednicu da zajednički rade na poljoprivredi i proizvodnji hrane na našoj Mirovnoj farmi/Bašći mogućnosti. S deset porodica svakodnevno smo obrađivali zemlju, sijali povrće, voće i začinsko bilje, čiji su plodovi bili besplatni za članove.

Pandemija i preventivne mjere koje su poduzete, te prelazak na online svijet su takođe uticale i na održavanje i implementaciju naših projektnih aktivnosti.

Sve projektne aktivnosti su bile analizirane i u skladu sa ublažanjem potencijalnih rizika od širenja zaraze koronavirusom redefinisane i restrukturirane. Lokalne inicijative učesnika Mirovnih kampova i karavana su morale biti redefinisane i prilagođene online radu. Ovaj proces je zahtjevao i prekovremeni rad, ali ciljevi projekta su uspješno realizovani.

Vrijeme provedeno u socijalnoj distanci i ograničenom kretanju uslijed policijskog sata smo pokušali ispuniti dijeljenjem primjera sadržaja i besplatnih edukacija i kurseva koji su u tom periodu bili dostupni svima. Naši pratitelji su na taj način mogli da pohađaju strane jezike, školu fotografije, posjete virtualne muzeje, čitaju knjige i slično.

Iako je situacija bila ozbiljna i negativno uticala na veliki broj ljudi, organizaciju, turizam i ugostiteljstvo, Centar za izgradnju mira je ipak uspio ostvariti i iznenađujuće pozitivne rezultate. Naime, naši učesnici Mirovnih kampova i volonteri su osmislili online platformu #hajmopričat gdje su pozivali ličnosti različitih profila i profesija, aktiviste, predsjednike Udruženja, sportiste kako bi u opuštenoj atmosferi razgovarali sa mladima iz cijele Bosne i Hercegovine. Tom prilikom su ugostili poznatog bosanskohercegovačkog atletičara Amela Tuku, predsjednicu udruženja Zaboravljeni djeca rata Ajnu Jusić, glumca i aktivistu iz Novog Sada – Uroša Mladenovića i mnoge druge. Razgovarali su o temama poput turizma, filmova, knjiga, te o ulozi umjetnosti u izgradnji mira.

Pored toga, naši učesnici su bili aktivni i u svojim lokalnim zajednicama. Jedan od bivših učesnika Mirovnog kampa i karavana se pridružio volonterskom timu Crvenog križa u svojoj zajednici. Ubrzo nakon toga, njegova želja da pomogne drugima i liderske vještine su prepoznate i postao je sekretar Crvenog križa. U situaciji u kojoj se većina ljudi suočava s otkazima, on se zaposlio. Sada upravlja timom od 20 volontera. O svom angažmanu kaže sljedeće:

Kad se virus COVID-19 pojavio u Bosni i Hercegovini, ja sam kao aktivist osjetio potrebu da se stavim na raspolaganje i pomognem volontерима Crvenog križa na bilo koji način. Osjećao sam moralnu odgovornost da se uključim i dam svoj doprinos kako bi svi koji su bili izolirani i ostali sami u ovim teškim danima dobili pomoć. Trenutno sam vođa volonterskog tima i to je velika odgovornost, ali prije svega čast. Da bih poboljšao i izgradio vještine potrebne za ovakve zadatke, moram se zahvaliti Centru za izgradnju miru, jer sam kroz njihove aktivnosti stekao osnovne organizacijske vještine koje su mi stvarno potrebne u ovim trenucima.

DRUŠTVENA TRANSFORMACIJA I POMIRENJE - STAR PROJEKAT

Društvena transformacija i pomirenje (STaR) je projekat koji američka organizacija Karuna Center for Peacebuilding (Karuna Centar za izgradnju mira) implementira u partnerstvu sa lokalnim nevladinim organizacijama: našom organizacijom – Centar za izgradnju mira (CIM), Mali Koraci, Incijativa mladih za ljudska prava YIHR i Centrom za razvoj mladih PRONI. Projekt također ima strateške veze sa istraživačima Sarajevske škole nauke i tehnologije i Univerziteta Massachusetts-Amherst za praćenje i evaluaciju, kao i s Organizacijom za sigurnost i saradnju u Evropi (OSCE) za zajedničke javne događaje i razmjenu informacija. Projekat se implementira u 10 lokalnih zajednica Bosne i Hercegovine, a to su: Stolac, Bijeljina, Velika Kladuša, Olovo, Sokolac, Jajce, Banja Luka, Dobojski Breg, Mostar i Sarajevo. Riječ je o dvogodišnjem projektu čija je implementacija započela u oktobru 2018. godine.

Primarnu ciljnu grupu projekta čine, uglavnom mladi, kako bi oni proširili svoje perspektive i osjećaj pripadnosti kolektivnom, multietničkom bosanskohercegovačkom društvu. Kroz vođenu, produktivnu, angažovanu aktivnost, mladi različitog porijekla i pripadnosti iskusit će njegovu svršishodnost i razviti međuetnička prijateljstva i partnerstva. To stvara model integriranog društva za njih, smanjuje njihovu izolaciju i pruža izravno, praktično iskustvo koje je u suprotnosti s oštrom javnom retorikom koju slušaju.

Projekat uključuje rasprave u zajednici i umjetnost kako bi se zajednicama pomoglo u razmišljanju o međuetničkom prihvatanju, kroz vrlo osobne, prenosive priče, rizike i posljedice povratka nasilju. Učesnici u zajednici kroz vođene aktivnosti postaju svjesni moći pojedinaca dok sama zajednica uči da ne prihvata provokacije čineći provokatore neefikasnim. Za zrele odrasle osobe ove metode ponovo otkrivaju pozitivne stvari o drugima koje su možda zamaskirane ovom retoričkom klimom, međutim, za mlade, to je obrazovanje o ljudima i idejama kojima su bili malo ili nimalo izloženi.

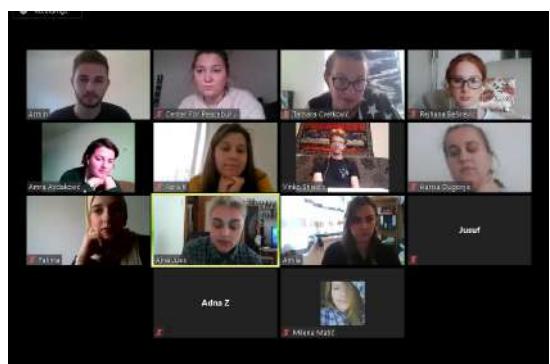
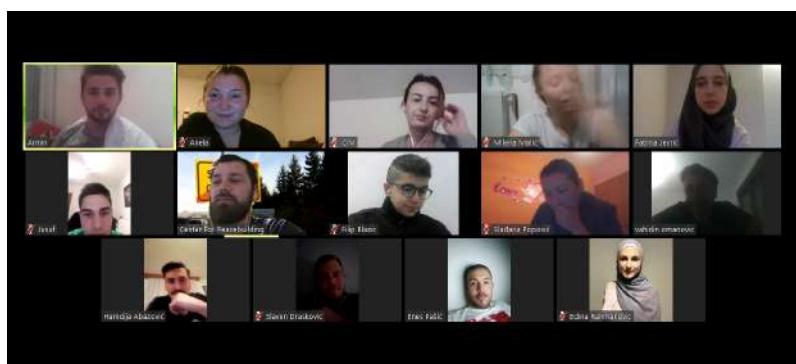
Početak 2020. godine obilježila je pandemija koronavirusa koja je značajno uticala na način održavanja planiranih aktivnosti Centra za izgradnju mira u okviru STaR projekta.

Lokalne inicijative učesnika Mirovnog kampa i karavana održanog u decembru 2019. godine su redefinisane i prilagođene online održavanju. Ukupno 5 inicijativa je održano u online formatu.

ONLINE PLATFORMA ZA MLADE # HAJMOPRIČAT

Iako nije incijalno planirano, tokom „stanja zatvorenosti“ i održanih online sastanaka sa učesnicima Mirovnih kampova, kao pozitivan ishod vanredne situacije osnovana je online platforma za mlade pod nazivom #hajmopričat. Cilj platforme je omogućiti mladima da u online prostoru razgovaraju o različitim zanimljivim temama kako bi pokazali da fizička distanca ne mora nužno značiti i socijalnu distancu. Teme za razgovor kao i goste predavače mladi su birali sami putem ankete na Facebook stranici Centra za izgradnju mira.

Tokom mjeseca marta, aprila i maja mladi su imali priliku razgovarati o knjigama, umjetnosti u izgradnji mira, filmovima i serijama, turizmu u Bosni i Hercegovini.

Mladi su ugostili i razne ličnosti kao što su predsjednica Udruženja Zaboravljenih djeca rata Ajna Jusić, uspješna džudistkinja Larisa Cerić, evropski rekorder i najtrofejniji atletičar u Bosni i Hercegovini i CIM-ov ambasador mira Amel Tuka, te omladinski radnik i glumac iz Novog Sada – Uroš Mladenović.

Preko 130 mladih iz cijele BiH učestvovalo je u ukupno 8 održanih razgovora online platforme.

MIROVNI KAMP

U skladu sa epidemiološkom situacijom i zahvaljujući izoliranosti Mirovne farme ove godine CIM je organizirao dva Mirovna kampa za ukupno 45 mladih. U junu smo na našoj Mirovnoj farmi organizirali sedmodnevni Mirovni kamp. Mladi iz 10 duboko podijeljenih opština/gradova obuhvaćenih STaR projektom učestvovali su u transformativnom sedmodnevnom Mirovnom kampu, gdje su ih osnivači i iskusni facilitatori CIM-a Vahidin Omanović i Mevludin Rahmanović vodili kroz duboku diskusiju o identitetu i trajne posljedice historijskog nasilja. Pažljivo birane i provođene aktivnosti povezale su učesnike kao tim. Učili su i primjenjivali mirovne principe i metode, te stekli vještine pri pisanju prijedloga projekta i planiranja lokalnih inicijativa u svojim zajednicama.

Učesnik iz Banja Luke je podijelio svoje razmišljanje:

“

Mislim da je činjenica da jedna američka organizacija sponzorira ovaj projekat za pomirenje etničkih grupa koje žive u Bosni i Hercegovini dovoljno loša i govori mnogo o našoj situaciji. Ovo bi trebala biti odgovornost naše zemlje.

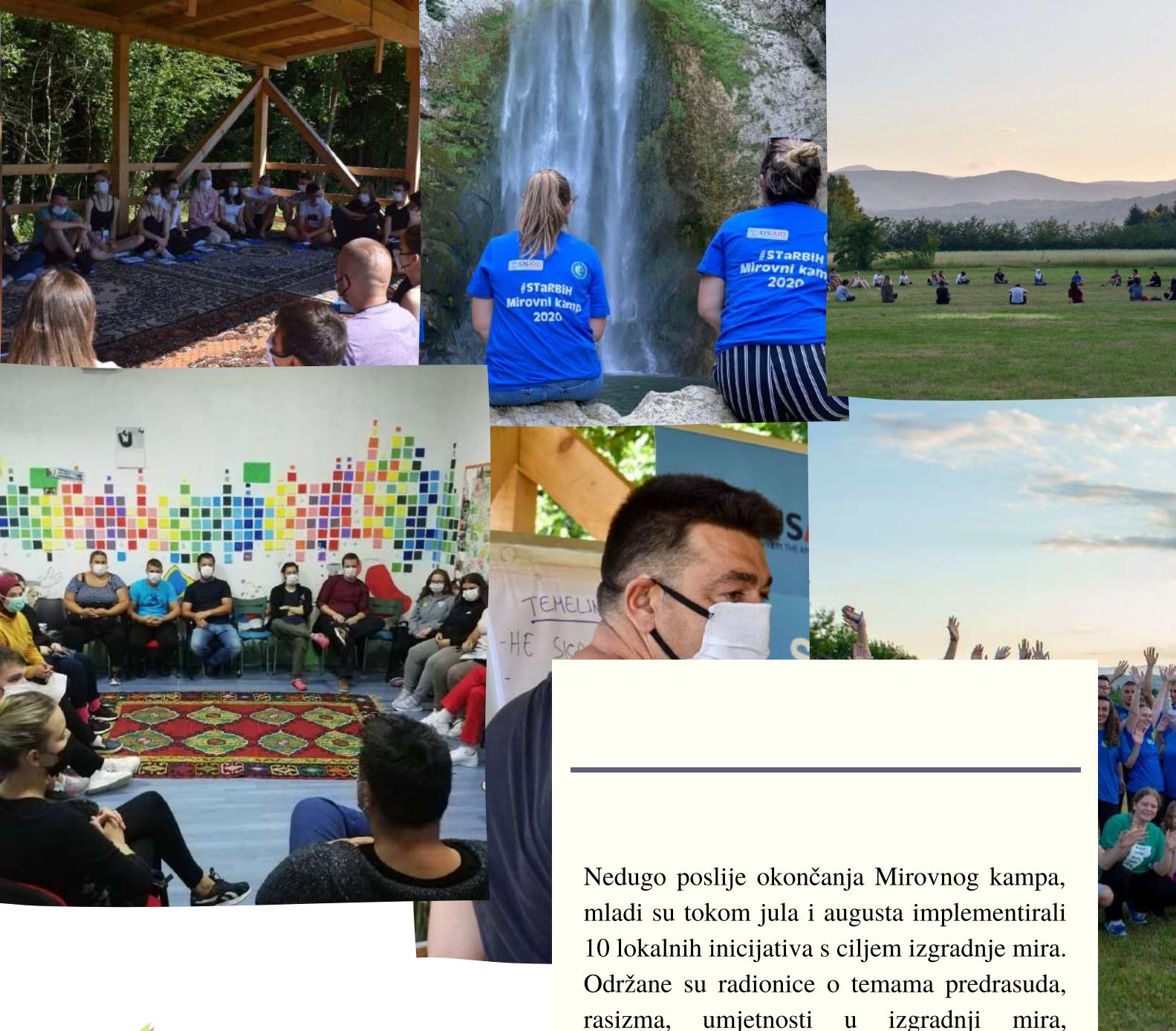
”

Jedna učesnica se osjetila posebno osnaženom i ohrabrenom u pogledu iniciranja promjena u svojoj zajednici:

“

Željela bih reći da kad padnete s mosta shvatite da je svaki problem rješiv, osim jednog, a to je da i dalje padate s mosta. U suštini, ne postoji problem koji ne možemo riješiti ako ne sami kao pojedinac, već kao grupa, samo moramo znati kome se možemo obratiti. Barem sam stekla dojam da se za bilo koje pitanje mogu obratiti Centru za izgradnju mira, pa bih se zahvalila svima što su svaki od ovih dana učinili posebnim."

”

Nedugo poslije okončanja Mirovnog kampa, mladi su tokom jula i augusta implementirali 10 lokalnih inicijativa s ciljem izgradnje mira. Održane su radionice o temama predrasuda, rasizma, umjetnosti u izgradnji mira, međureligijskom dijalogu i sl.

Drugi Mirovni kamp je održan u septembru i bio je poseban po facilitatorima koji su vodili radionice. Naime, četvrti Mirovni kamp u okviru STaR projekta vodili su učesnici Treninga za trenere organizovanog u mjesecu augustu za 24 bivša učesnika Mirovnih kampova i karavana.

TRENING ZA TRENERE

Trening za trenere (ToT) je namijenjen učesnicima Mirovnih kampova s ciljem sticanja praktičnih znanja vođenja radionica i njihovog osposobljavanja za vođenje procesa kampova. Učesnici su bili 24 mlađih iz 10 opština/gradova obuhvaćenih STaR projektom koji su pokazali izrazitu motivaciju i želju za većim angažmanom u polju izgradnje mira. ToT je koncipiran kao sedmodnevni intenzivni program tokom kojeg učesnici aktivno i praktično primjenjuju naučeno facilitirajući radionice uz stalni monitoring i superviziju iskusnih facilitatora Vahidina Omanovića i Mevludina Rahmanovića. Pored sticanja praktičnih vještina, učesnici su radili i na pripremama i koncipiranju Retreat programa za bivše učesnika Mirovnih kampova i lokalnih inicijativa. Treneri su radili na osmišljavanju radionica i aktivnosti koje bi potom zajedno sa ostalim učesnicima vodili u septembru u periodu Sedmice mira.

Učesnica iz Banja Luke se osvrnula na svoje iskustvo:

U ovom kampu sam saznala da je uz podršku pravih ljudi sve moguće. Naučila sam da možete raditi u timu ako je tim dobar, da se slažemo kao porodica kad je to dobar tim, da mogu ostati tolerantna prema nekim stvarima i da ponekad da sva moja humanost koja proizilazi iz mene i koju pokušavam sakriti iza ove profesije master psiholog, psihoterapeut me samo podsjeća da sam i ja ljudsko biće. Drago mi je što sam došla ovdje, što ste mi pružili priliku da napredujem i profesionalno i lično. Želim reći da svi možete računati na mene, bez obzira kakav je naš odnos, možemo profesionalno surađivati. Jedva čekam Retreat i vjerujem da će biti zahtjevno i teško, da će napetosti biti prisutne. Voljela bih da budemo smirenji i da to neće utjecati na naš odnos jer ovaj put mi snosimo odgovornost.

Učesnik iz Mostara podijelio je svoje dojmove

“— Naučio sam da je ono što ovdje radimo mnogo važnije i veće od svih nas pojedinačno i jako mi je dragو što sam ovdje uvijek u stanju da zaboravim ili potisnem sve naše nesuglasice. Shvatio sam koliko puta svi imamo svoju prošlost, prošlost koja nas definira. Nikada ne bismo trebali stvoriti mišljenje o nekome prije nego što saznamo neke činjenice, postoji nešto što mu je prethodilo. Nastojat ћu se staviti u položaj drugih ljudi kako bi razumio način na koji reagiraju i ponašaju se —”

U sigurnom okruženju grupe učesnica iz Sarajeva je uspjela prevladati svoje strahove:

“— Saznala sam da je moј strah od javnog nastupa nešto u šta sam se sama uvjerila. Želim da se zahvalim svima što su mi dali priliku da ovo prevaziđem. Nadam se da ћu i dalje prevladati svoje strahove. Hvala vam što ste me inspirisali za ovo —”

Jedan učesnik je primijetio vještine trenera i grupne dinamike kao bitnu karakteristiku facilitatora:

“— Ponekad i kada se ne osjećamo prihvaćeno od strane grupe, možemo snažno djelovati kao pojedinac da damo doprinos grupi, da učimo jedni od drugih i da se usavršavamo. Ono što sam naučio već u prvom kampu i možda nisam razumio kako to primijeniti jeste smirenost naših trenera u datim situacijama, koliko racionalno, smireno reagiraju i kako, mogu reći, bez greške da u tim trenucima donesu odluku. Vjerovatno je potrebno puno više iskustva nego što imam, ali pomalo razumijem kako i na koji način se nositi s tim situacijama.”

RETREAT PROGRAM

Retreat je organizovan u periodu od 16. do 22. septembra i predstavljao je posljednju aktivnost Centra za izgradnju mira u okviru STaR projekta. Vrijeme održavanja je pomno izabrano i centralne aktivnosti su organizovane oko Međunarodnog dana mira. S obzirom na situaciju i obaveze poštivanja epidemioloških mjera koji se tiču ograničenja broja ljudi prilikom okupljanja, manifestacije je ove godine bila zatvorenog tipa. Zbog organiziranja na otvorenom, našoj Mirovnoj farmi, bili smo u mogućnosti ugostiti ukupno 60 učesnika koji su prvenstveno dolazili iz 10 opština/gradova obuhvaćenih STaR projektom, ali i drugih područja BiH.

Retreat je zamišljen kao prilika za umrežavanje mladih mirovnjaka i aktivista uz opušteno druženje i razmjenu iskustava. Pored kreiranja mreže mladih, učesnici učestvuju i u edukativnim interaktivnim radionicama osmišljenim od strane mirovnih trenera kao što su storytelling, stihomirologija, peacebook, peacegram, vremenska kapsula, kreiranje mirovnog spomenika, te hranologija. Međunarodni dan mira obilježen je otkrivanjem spomenika mira kojeg je predstavljala Mirovnačka klupa napravljena u sklopu timskog rada učesnika, organizacijom CIM-ovih mirovnih igara i hranologijom gdje su učesnici zajedno spremali tradicionalna jela i ustanovili različitosti načina spremanja od pokrajina iz kojih dolaze. Ovo je ujedno bila i prilika za pospješivanje kohezije i razvijanje zajedništva među učesnicima.

PROMOCIJA PRIRUČNIKA

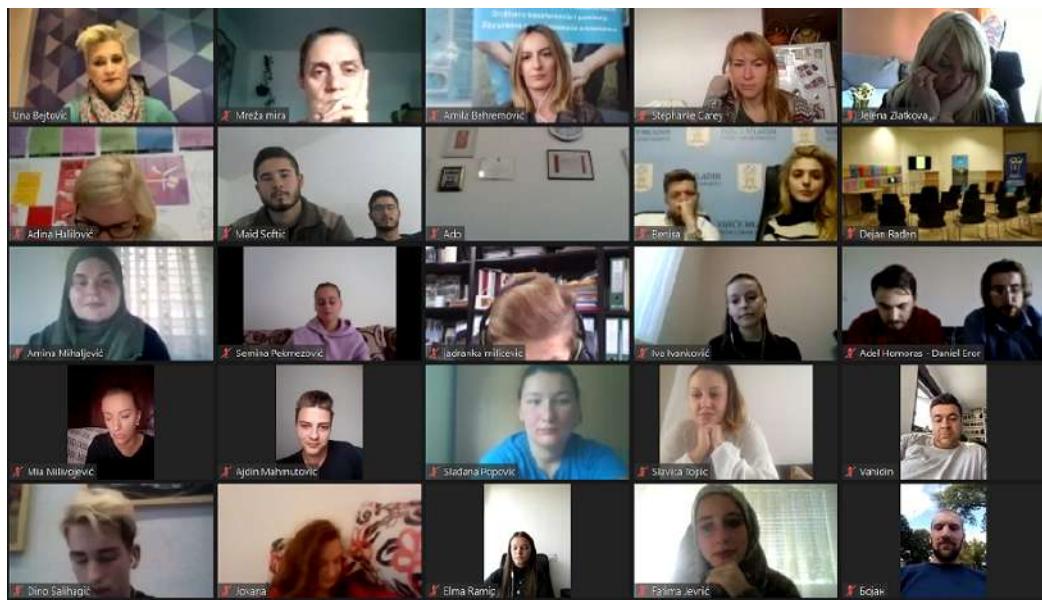
Finalna aktivnost i kraj dvogodišnjeg STaR projekta obilježila je online promocija priručnika o društvenoj transformaciji i pomirenju nastalog kao krajnji produkt projekta. Promocija je održana 14. oktobra putem Zoom aplikacije a govornici su bili predstavnici partnerskih organizacija. U priručniku je sadržana metodologija rada pojedinačnih organizacija i predstavlja izuzetno koristan alat i resurs za sve pojedince, grupe i nevladine organizacije koji žele da se bave temama pomirenja u Bosni i Hercegovini, ali i regionu.

Amila Behremović, CIM-ova koordinatorica projekta, istakla je ključne rezultate naših aktivnosti, ali najbitnije od svega povezanost svih učesnika, kao i snažnu motivaciju i želju za daljim usavršavanjem.

“Edukacijama kao što su seminari dr. Paule Green, osnivačice organizacije Karuna Center for Peacebuilding, i programa Mirovnih kampova i karavana dali smo učesnicima priliku da dalje implementiraju svoje lokalne inicijative, kojima su blizu 1000 svojih vršnjaka uključili u proces transformacije. U augustu, 24 učesnika i učesnica kampova pohađali su trening i nakon praktičnog rada stekli zvanje mirovnih trenera i trenerica.”

Tokom predstavljanja priručnika, učesnici iz 10 lokalnih zajednica su istakli bitnost njihovog angažmana na tom projektu i pozvali i ostale mlade na učešće u sličnim aktivnostima.

“Ne postoje riječi kojima bih opisao šta nam je ovaj projekat donio”, istakao je jedan od učesnika iz Mostara.

SJEĆANJE I HISTORIJA KAO OSNOVA ZA DRUŠTVENO POMIRENJE U BOSNI I HERCEGOVINI

U oktobru 2018. godine Centar za izgradnju mira u partnerstvu s Berghof fondacijom započeo je s implementacijom projekta „Sjećanje i historija kao temelj društvenog pomirenja u Bosni i Hercegovini.“ Fondacija Berghof, sa sjedištem u Berlinu i Tbingenu, nezavisna je nevladina organizacija i zalaže se za promovisanje mira, nenasilno rješavanje sukoba i stvaranje platforme za transformaciju sukoba u poslijeratnim područjima. Pored toga, Fondacija predstavlja i istraživački centar za pitanja mira i sukoba, a djelovala je i u raznim postkonfliktnim područjima kao što su Azerbejdžan, Karabah, Gruzija, Abhazija.

Ovaj se projekat prvenstveno fokusira na snimanje i arhiviranje životnih priča ljudi koji imaju sjećanje na ratni period, kao i razmjenu iskustava, priča i kritičkih pregleda trauma tokom radionica, a u svrhu promovisanja mira, razumijevanja i ljudskih djelovanja tokom rata, što bi u konačnici doprinijelo holističkom izlječenju. Implementacija projekta trajat će dvije godine i odvijat će se u dva grada (Prijedor i Banja Luka) i dvije općine (Sanski Most i Ključ) u dolini rijeke Sane.

Od početka realizacije projekta sakupili smo 171 ratnu priču građana 3 etničke grupe ovih gradova i opština. Naših 25 facilitatora angažovanih na ovom projektu održalo je ukupno 607 radionica u gradovima koji su obuhvaćeni ovim projektom.

Korisno je za historiju ovih prostora da se neke stvari zabilježe, pogotovo kad su u pitanju stariji ljudi, jer njihovom smrću nestaju i uspomene, lijepe ili ružne, ali vezane za period 1992. - 1995. Fascinantno je kako su neki ljudi prevazišli sve prepreke i kroz čije priče smo saznali da su nastavili dalje kroz život jači i dali sve od sebe da uspiju, da prevaziđu sva ružna sjećanja. Vrlo je bitno čuti i priču "druge strane". Priče vojnika, tj. direktnih učesnika u borbama su posebno upečatljive. Zanimljivo je bilo i poslušati razna tumačenja onog šta je govornik htio poručiti u svom narativu. Smatram da projekat doprinosi boljem razumijevanju prošlosti, posebno kod mlađe populacije.

Facilitatorica iz Sanskog Mosta o svom iscijeljujućem iskustvu kaže sljedeće:

S obzirom da sam i sama doživjela ratne strahote, radionice na kojima sam bila učesnik a potom i facilitator su meni lično bile jedan vid psiho terapije. Na početku sam u toku, ali i poslije radionice plakala jer je svaka poslušana priča izvlačila iz mene neki tužni, negdje skriveni dio moje prošlosti. Poslije naših razgovora i analiza priča svaki put bih se osjećala bolje. Iz tog razloga sam svim svojim prijateljima i poznanicima preporučila dolazak na ove radionice koji su poslije dijelili moje mišljenje, rado dolazili na radionice i bili sretni što imaju priliku otvoreno razgovarati o svojoj prošlosti. Često smo zajedno plakali, ali je bilo i lijepih sjećanja. Kroz radionice su shvatili da su mnogi ljudi, bez obzira na nacionalnost proživjeli slične sudbine. Posebno sam sretna što sam uspjela okupiti jednu grupu mladih ljudi da učestvuju na radionicama. Sve te priče su za njih bile nešto novo, strašno i nezamislivo. Nadam se da će se uvjek sjećati ovih radionica i da im nasilje i rat nikad neće biti alternativa. Nadam se da će ljudi i dalje imati priliku da slušaju stvarnu prošlost i historiju naroda cijele BiH što su po meni priče koje smo imali priliku slušati i analizirati na našim radionicama.“

Facilitatorica iz Ključa ističe važnost samog projekta i uključivanja mladih u ove procese:

"Rad na projektu sam počela u novembru 2018 godine, započela sam sa strepnjom da neću imati sugovornike/ce i da će suočavanje sa prošlošću smatrati temom o kojoj ne žele više pričati. U početku tokom provođenja radionica bila je prisutna određena doza nervoze i treme ali sam vremenom spontano i prirodno i to prevazišla. Tokom provođenja radionica dosta se razgovaralo osim o ratu i o životu nakon rata. Učesnici su bili otvoreni da podijele iskustva, nije bilo negativnih reakcija što je doprinijelo i da moja očekivanja za radionice budu ispunjena. Posebno mi je draga da sam mogla kao jednu grupu okupiti mlade ljudi. S obzirom da nisu učestvovali u ratu njihove percepcije se u potpunosti oslanjaju na ono što im o tome kažemo. Na radionicama je bilo mnogo situacija koje su ostavile jak dojam na mene, mislim da je jedan od načina da dođemo i do učesnika da krenemo od ličnih priča i ličnih iskustava. Lično sam provela rat u Bosni i Hercegovini i na taj način sam se lakše mogla povezati sa cijelim konceptom radionica. Ono što smatram uspjehom jeste da su se grupe održale na okupu, nisu se uplašile teme. Smatram da je ovo tema na kojoj se mora dugotrajno raditi, i da se sve više prepoznaje značaj razgovora na ovu temu. Ono što je neophodno jeste pokušati uključiti što više lokalnih zajednica, pokušati provoditi projekte koji se bave prošlošću kako bi mogli stvoriti realističan pogled na nedavnu historiju, ne samo u Krajini nego i cijeloj Bosni i Hercegovini.“

UKLJUČENOST ZAJEDNICA U SMANJENJE RODNIH STEREOTIPIA I ELIMINACIJU NASILJA NAD ŽENAMA I DJEVOJČICAMA

Asocijacija XY u saradnji sa Centrom za izgradnju mira od oktobra 2019. godine, sprovodi projekt Uključenost zajednice u smanjenje rodnih stereotipa i eliminaciju nasilja nad ženama i djevojčicama, koji finansira agencija UN Women.

Projektne aktivnosti predstavljaju nastavak dobrih i uspješnih praksi partnerskih organizacija primjenom edukativnog programa Program Y - Inovativni pristupi u prevenciji rodno zasnovanog nasilja i promociji zdravih životnih stilova kod mladića i djevojaka. Projektne aktivnosti su usmjerenе na: jačanje kapaciteta lokalnih zajednica da samostalno sprovode sveobuhvatne i naučno utemeljene preventivne programe, jačanje kapaciteta nevladinih organizacija da budu dostupan edukativni resurs u lokalnoj zajednici u kojoj su smještene, jačanje kapaciteta srednjih škola u cilju uspostavljanja škola izvrsnosti za prevenciju nasilja.

"Razvoj sveobuhvatnog programa prevencije nasilja: Trening za članove ekspertnih grupa" naziv je radionice koja je održana u mjesecu februaru u Sanskom Mostu, a na kojoj su učešće uzeli religijski lideri i predstavnici vjerskih zajednica iz lokalne zajednice sa ciljem prevencije i sprječavanja nasilja u našem društvu. Učešće u treningu su uzeli i pedagozi lokalnih osnovnih škola.

Jedan od učesnika - imam Čaršijske džamije i koordinator za nevladin sektor medžlisa Islamske zajednice Prijedor Omer Redžić, istakao je da Islamska zajednica i vjerske zajednice imaju privilegiju da prisustvuju ovakvoj radionici.

“ Treba biti iskren i reći da religijske zajednice u svojim metodikama koriste već arhaične i zastarjele metode odvikavanja ljudi od različitih društvenih anomalija. Ova radionica je u nekim segmentima pitanja metodike i metodologije zaista potpuno iskoristiv materijal u skladu sa djelovanjima religijske zajednice u lokalnim zajednicama. Mislim da koristeći metode koje smo danas čuli i koje možemo čitati Islamska zajednica može uspješno realizirati i uticati na smanjenje vršnjačkog nasilja, kockanja, zloupotrebe alkohola i psihoaktivnih supstanci te drugim razarajućim navikama kojima je na žalost naše društvo podložno. **”**

Sveštenik u Prijedoru, vjeroučitelj u osnovnim i srednjim školama u Prijedoru i okolini Marko Vidović ističe važnost priručnika:

“ Trebali bismo krenuti ka izradi priručnika koji bi mogli koristiti svi prosvjetni radnici, ali vjeroučitelji bi u tome prednjačili. Ovo je jedan od načina kako zapravo uljepšati život, jer ne idu zajedno vjera i nasilje. **”**

Inovativan metodološki rad sa djecom i mladima je oduševio pedagogicu osnovne škole „Peti oktobar“ Dževidu Hasić:

“ Ovo danas mi je nešto novo i dobro što će moći iskoristiti u svom radu. Jedva čekam da saznam još neku novu metodu i ideju od vaših predavača koju će moći primijeniti u školi. Najzanimljivije ideja mi je da možemo oformiti određene grupe ili klubove mlađih koji bi radili na prevenciji određenih negativnih pojava u društvu. Do sada sam dosta aktivnosti radila ali bez klubova koji bi nastavili proces koji sam počela. Ovo danas i jučer što sam vidjela dalo mi je podstrijeka da nastavim raditi nešto što sam ostavila na pola puta i da završim u dalnjem radu u interesu lokalne zajednice. **”**

U nastavku godine održani su brojni sastanci tokom kojih se razgovaralo o izradi Okvira za rad vjerskih zajednica u prevenciji nasilja, te je u mjesecu decembru Centar za izgradnju mira organizovao promociju u Sanskom Mostu kojoj su prisustvovali direktori/ce lokalnih osnovnih škola, direktorica Centra za socijalni rad, vjeroučitelji, pedagozi i vjerski lideri i predstavili smjernice definisane ovim značajnim resursom u borbi protiv nasilja.

YOUTH REGROUP! YOUTH FOR YOUTH IN KRAJINA

U augustu je počela implementacija projekta pod nazivom Youth Regroup! Youth for youth in Krajina koji Centar za izgradnju mira realizuje uz finansijsku podršku Međunarodne organizacije za migracije (IOM) u okviru BHRI programa.

U programu učestvuje 22 mladih uzrasta od 17-30 godina iz sedam opština regije Krajina obuhvaćenih projektom i to Bihaća, Bužima, Bosanske Krupe, Sanskog Mosta, Ključa, Novog Grada i Prijedora. Ovim opštinama nedostaju prostori i funkcionalna podrška za mlade da se druže, uče i budu aktivni. Kroz učešće u treninzima želimo povećati angažman, razviti vještine i mogućnosti među mladima iz Krajine da preuzmu odgovornosti, zalažu se i vode omladinske inicijative i doprinesu pozitivnim promjenama u svojim lokalnim zajednicama.

Prvi šestodnevni trening održan je u septembru na Mirovnoj farmi i uključivao je teme predrasuda, stereotipa, nenasilne komunikacije i koncepta izgradnje mira. Navedene teme su imale za cilj da buduće koordinatori omladinskih klubova osposobe za objektivan i nepristrasan rad sa različitim etničkim i vjerskim grupama te različitim profilima osoba uopšte. Učešćem na iskustvenim radionicama mlađi su osvjestili lične predrasude i njihov uticaj na ponašanje kao i posljedice koje iz toga proizilaze. Značaj uvrštavanja tema izgradnje mira u omladinski rad proistekao je iz dugogodišnjeg iskustva Centra za izgradnju mira i analize trenutne situacije u Bosni i Hercegovini. Govor mržnje i politička manipulacija na osnovu etničke pripadnosti i dalje su pojave koje su prisutne i svoj vrhunac dostižu tokom izbornih godina. Stoga, bitan segment rada sa mlađima predstavljaju i ove teme čiji je cilj stvaranje kohezivnog i harmoničnog društva.

Nakon prvog održanog treninga u septembru, u periodu od 18. do 23. novembra održan je i drugi trening u okviru projekta Youth regroup! Youth for youth in Krajina čiji su učesnici bili mladi iz sljedećih 7 opština: Bihać, Bosanska Krupa, Bužim, Ključ, Sanski Most, Prijedor i Novi Grad.

Ovom prilikom i svojim aktivnim učešćem, mladi su stekli teorijska kao i praktična znanja neophodna za omladinski rad i koordinisanje omladinskih klubova. Kreirali su plan budućih aktivnosti koje planiraju implementirati u svojim lokalnim zajednicama. U 2021. godini se nadamo da će ovi mladi imati mjesto gdje će se moći učiti, družiti i razmjenjivati iskustva, te zajednički raditi na ostvarivanju prava i potreba mladih.

UPGRADE FOR PEACE

Od 1. do 5. oktobra Centar za izgradnju mira u Sanskom Mostu uz finansijsku podršku Konrad Adenauer Stiftung organizovao je napredni trening iz polja izgradnje mira i tom prilikom ugostio 20 mladih od 18 do 30 godina iz cijele Bosne i Hercegovine motivisanih za rad u području izgradnje mira. Cilj je bio proširiti znanje o temama vezanim za izgradnju mira kao i poticanje vještina facilitacije 20 mladih mirovnjaka te podizanje svijesti o potrebi mirovnog obrazovanja i mirovnog aktivizma. Tokom pet dana učesnici su učestvovali u aktivnostima i predavanjima o izgradnji mira, krugovima osvete, značaju i mogućnosti oprosta, te oralne historije. Trening je takođe nudio mogućnost umrežavanja i šansu za stvaranje budućih partnerstava za CIM, za lokalne ali i međunarodne mirovnjake koji su prisustvovali.

Nakon kampa mira, lokalne inicijative koje sam organizovala zajedno sa drugim učesnicima iz Sarajeva, treninga za trenere, Retreat-a i treninga Upgrade for Peace, mogu reći da sam naučila mnogo toga. Prije mog učestvovanja na ovim programima nisam razumijela niti razmišljala o izgradnji mira i šta ona znači za budućnost našeg društva. Također, ovdje sam upoznala ljude koji su puni strasti prema svemu što rade i koji istinski dodirnu srca sviju koje sretnu. Natjerali su me da izađem iz svoje zone komfora i da pobijedim neke svoje strahove. Jedan od tih strahova prezentiranje pred većom grupom. Za ovo kratko vrijeme sam prepoznala da je to strah koji sam sama sebi nametnula i to zahvaljujući CIM-u koji je stvorio sigurno okruženje i krug povjerenja u kojem se osjećam potpuno prihvaćeno. Ja tek na početku svoje mirovnjačke priče i nisam sigurna gdje će me tačno odvesti ovaj put mira, ali znam da ću se zauvijek sjećati ljeta 2020.godine i mog boravka u Sanskom Mostu kao mjesto gdje je moje putovanje počelo. Nadam se da ću i ja sijati sjeme mira gdje god krenem.

MIROVNA FARMA

BAŠČA MOGUĆNOSTI

U 2020. godini naša Mirovna farma kao i Bašča mogućnosti su doživjele preobražaj. Iako smo u i prošloj godini zabilježili pozitivne promjene, ipak ovaj put bašta je „procvjetala“.

Kao i ostale aktivnosti, vanredna situacija u vezi sa pandemijom koronavirusa uticala je i na Mirovnu farmu – ali u iznenađujuće pozitivnom smislu.

U stanju „zatvaranja države“ i neizvjesnosti o postojanju dovoljnih resursa i namirnica, građani Sanskog Mosta su se ponovo okrenuli poljoprivrednoj proizvodnji. Dok je posljednjih godina samostalna poljoprivredna proizvodnja bila u stalno opadajućem trendu, pojavom pandemije na našim prostorima došlo je do promijene svijesti. Naime, strah od nedostupnosti i mogućoj oskudici hrane doveo je do porasta poljoprivredne proizvodnje. Njegov potencijal i činjenica o visokoj obradivosti i plodnosti zemlje su prepoznati i od vladajućih struktura koji su ubrzo nakon izbijanja pandemije stanovništvu nudili podsticaje u obliku rasadnog materijala za individualne potrebe.

Podršku opštine u vidu sadnog materijala krompira i graha je dobio i Centar za izgradnju mira. Ukupno 10 porodica sa područja Sanskog Mosta se priključilo našoj inicijativi Bašča mogućnosti i svakodnevno, u zajedništvu, obrađivalo zemlju i sadilo razne kulture povrća i voća. Uzgajali smo krompir, grah, crveni i bijeli luk, paradajz, paprike, patlidžan, tikvice, kukuruz, rotkivcu, grašak, krastavce, mahune, karfiol, lubenicu, špinat, mrkvu, cveklu, jagodu kao i mnogo druge. Pored povrća i voća uzgajali smo i začinsko i ljekovito bilje kao npr. bosiljak, korijander, kopar, melisa, ruzmarin, lavanda, neven i kantarion.

Od divlje koprive i mente smo napravili sirup, dok smo od nevena i kantariona spremili ulje.

Pored obrade zemljišta i poljoprivredne proizvodnje pobrinuli smo se za izgled naše farme. Stare pomoćne objekte smo otklonili i počeli sa izgradnjom novih koji nude više prostora za skladištenje materijala i alata.

Farmu smo ukrasili sadnjom dekorativnog cvijeća, kadifica, petunija i surfinija.

“

Miris svježe okopane zemlje, divni kolorit tek procijetalih suncokreta, u sutoru okupanih kapljicama za kojima žedne biljke žude. U vremenu stresa, kada svaka individua treba svoju "oazu", naša bašča je upravo ta "oaza"- tako smo se osjećali u ambijentu CIM-ove bašće.

”

“

Volim sve što CIM radi i organizira, ali ovaj rad u bašti sa onakvom divnom ekipom je bilo nešto predivno, opuštajuće baš u ovom vremenu korone, nadam se u budućnosti biti još više ovakvih aktivnosti.“

”

U momentu kada smo doživljavali najveći stres u poslu koji smo obavljali dolazi naša Bašča mogućnosti da nas rastereti i pruži smiraj. Rado sam odlazila u bašču, tu sam susretala meni drage osobe i puno topline. Posao je bio poseban. Svi smo se trudili biti najbolji i najbrži. Razgovarali smo, družili se i bili podrška svakom.“

”

Naše jezero je dobilo svoje prve stanovnike. Dvije kornjače su pronašle svoj dom pored mnogobrojnih žaba i insekata. U mjesecu septembru njima se pridružilo i 12 šarana.

U stanju restriktivnih preventivnih mjera širenja zaraze COVID-19, mnoge aktivnosti nevladinih organizacija su prešle na online svijet ili su čak otkazane. U ovom slučaju naša Mirovna farma se pokazala idealnim mjestom za organizovanje aktivnosti budući da je u određenim okvirima bilo dozvoljeno okupljanje na otvorenom. Izoliranost i prirodno okruženje omogućili su nam organizaciju čak 2 Mirovna kampa, ToT i Retreat programa u sklopu Sedmice mira. Međutim, organizacija ovih aktivnosti je moguća isključivo u ljetnom periodu zbog povoljnih vremenskih prilika s obzirom da naši učesnici borave u šatorima.

Tokom trajanja kampova, nepovoljne vremenske prilike su u par navrata ugrozile nastavak aktivnosti i boravak samih učesnika. Stoga u narednom periodu planiramo izgradnju objekta koji će služiti kao smještaj našim učesnicima i koji će nam omogućiti cjelogodišnje organizovanje aktivnosti a s tim povećati broj aktivnosti, dosegnuti veći broj učesnika i ostvariti veći uticaj.

VOLONTERSKI KLUB

CIM-ov Volonterski klub već dugi niz godina implementira i organizuje projekte i aktivnosti za mlade iz Sanskog Mosta i u 2020. godini je nastavio sa svojim radom. U novonastaloj situaciji uzrokovanoj pandemijom COVID-19 volonteri su zajedno sa učesnicima naših Mirovnih kampova i volonterima iz cijele Bosne i Hercegovine pokrenuli novu inicijativu - online platformu za mlade pod nazivom #hajmopričati. Unutar platforme su mladi imali priliku da međusobno razgovaraju i razmjenjuju mišljenja i stavove o različitim temama iz oblasti kulture, umjetnosti, psihologije, ekologije, omladinskog i mirovnog aktivizma i slično. Razgovori su se odvijali putem ZOOM platforme i do nekoliko puta sedmično. Platforma je osmišljena kako bi mladima u stanju izoliranosti i fizičke distance omogućila pristup edukativnim i zabavnim programima i potakla ih da daju svoj doprinos u svojoj lokalnoj zajednici.

Dugogodišnja volonterka, učesnica mnogobrojnih edukacija i trenerica Centra za izgradnju, podijelila je svoje iskustvo sa Volonterskim klubom:

“ U Sanskom Mostu ne funkcioniše niti jedna omladinska organizacija, ali se taj nedostatak ne osjeća, jer to nadoknađuje volonterski klub Centra za izgradnju mira. Već dvije godine volontiram u CIM-u, to mi pruža velika iskustva, stvara mi polje na kojem slobodno mogu da iskažem svoju kreativnost i želju da uradim nešto za sebe i svoju zajednicu. Sa nama radi Anela koja ne dopušta da se primijeti razlika između nje i volontera, ali je uvijek tu da nam pomogne i usavrši naše ideje. Trenutno nas u volonterskom klubu ima 10 i drago mi je što na taj način imamo priliku da usavršavamo rad u timu. Kao član volonterskog kluba, saznala sam i za kampove koje organizuje CIM, pa i dobila priliku da se obučim za trenera, i radim kao trener na dva kampa. Uloga trenera mi je donijela mnogo toga. Razvila sam liderske vještine, ali i sposobnost da radim u timu. Naučila sam kako da odgovorno obavljam zadatke, budem objektivna i dobro prenesem stečeno znanje. Na sreću nas trenera, uvijek smo imali podršku od naših direktora Mevludina i Vahidina, koji su bili tu za nas u svakom trenutku.”

Volonterski klub osmislio je novu aktivnost za mlade iz Sanskog Mosta pod nazivom „Klub čitalaca“ koji je namijenjen za sve ljubitelje knjiga, kako bi imali priliku da razmjene svoja mišljenja i iskustva o pročitanoj knjizi ili kako bi čuli kako su drugi doživjeli istu literaturu. Klubu čitalaca su se mogli pridružiti mladi od 15 do 25 godina koji dolaze iz Sanskog Mosta, dok su se sastanci odvijali jednom mjesечно kako bi svi imali priliku da pročitaju dogovorenu knjigu te zajedno podijele iskustva o njoj. Jedna od redovnih aktivnosti Volonterskog kluba postao je i „Movie night“ tokom koje se volonteri okupljaju da bi zajedno gledali edukativne filmove te kroz takav opuštajući i zabavan način naučili nove stvari.

CIM-ov TEATAR "ŽIVOT"

Kada je u pitanju naš teatar koji vodi Timka Omanović, moramo kazati da je pandemija prekinula taj dio posla jer samim zatvaranjem škola i prelaska na online nastavu, teatar je prestao s radom. Polaznici teatra su maloljetni učesnici starosne dobi od 6 do 12 godina, a ima ih ukupno 21. Do marta 2020. godine voditeljica teatra je zajedno s glumcima pripremala predstavu pod nazvom „Ostajte ovdje“. Predstava je bila skoro spremna za izvođenje u proljeće (april), ali nas je virus u tome zaustavio. Naravno, želimo naglasiti, ukoliko se stanje popravi, da ćemo nastaviti s realizacijom naših teatarskih projekata.

PARTNERSTVA, SARADNJA I UMREŽAVANJE

- Centar za izgradnju mira u 2020. godini predstavio je svoj rad, svoju misiju i viziju brojnim lokalnim, nacionalnim i međunarodnim organizacijama.
- U toku pandemije pridružili smo se Crvenog križu kako bi zajedno s njima pomogli građanima Sanskog Mosta
- Održali smo brojne sastanke sa gradonačelnikom Sanskog Mosta Farisom Hasanbegovićem i njegovim savjetnicima.
- Centar za izgradnju mira učestvovao je u brojnim kampanjama u organizaciji GlobalGiving-a : LittlexLittle, GivingTuesday, Photo Contest, July Bonus Day..
- Članica CIM-a Anela Talić učestvovala je na ZOOM seminaru na temu Prevencija nasilnog ekstremizma putem lokalnih glasova i inicijativa organizovan od strane Međunarodne organizacije za migraciju (IOM)
- Projektna koordinatorica Amila Behremović učestovovala je na dvodnevnoj online obuci o digitalnim alatima i ICT alatima u organizacijama civilnog društva organizovanog od strane EU TACSO 3.
- Izvršni direktor Vahidin Omanović učestvovao je na četverodnevnom seminaru u Sarajevu organizovan od strane Međunarodne organizacije za migraciju (IOM) a tema seminara je bila Napredni seminar za prevenciju nasilnog ekstremizma putem lokalnih glasova i inicijativa
- Članovi CIM-a učestvovali su na online treningu za digitalnu sigurnost
- Projektna asistentica Anela Talić učestvovala je na Digitalnoj Akademiji implementiranoj od strane Citizens against Terrorism (CAT)
- Izvršni direktor CIM-a Vahidin Omanović u službi gostujućeg profesora održao je online predavanja o izgradnji mira na Bennington Collegeu u Vermontu, SAD.

You can follow our work on the following social media and the official website of Center for Peacebuilding:

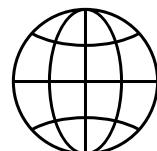
Centar za izgradnja mira - Center for Peacebuilding

center_for_peacebuilding

Center for Peacebuilding

www.unvocim.net